

Vergaderjaar 2024–2025

29 517

Veiligheidsregio's

Nr. 264

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 februari 2025

Met deze brief informeren wij uw Kamer over ontwikkelingen rondom het stelsel van de brandweezorg, crisisbeheersing meldkamers en alerteren. Duizenden hulpverleners staan 24/7 klaar om in actie te komen wanneer zich een incident of crisis aandient. Om dit ook in de toekomst goed te kunnen blijven doen, werken wij samen met alle partners aan de versterking van bovengenoemde stelsels.

In deze brief informeren wij uw Kamer over de voortgang van de aanpassing van de Wet veiligheidsregio's, de schadeafhandeling in relatie tot de wateroverlast in Limburg, de Wet tegemoetkoming schade, het onderzoek naar de samenwerking tussen waterschappen en veiligheidsregio's, de bewustwording rond (brand)veiligheid, de aanpak van PTSS bij de brandweer, de brandweervrijwilligers en de brandweerderndata. Daarnaast wordt uw Kamer in deze brief geïnformeerd over de ontwikkelingen in het meldkamerdomein, de ontwikkelingen op het alerteren van de burgerbevolking en tot slot de ontwikkeling rondom missiekritische communicatie betreffende C2000 en haar opvolger.

Wetgevingstraject herziening Wet veiligheidsregio's

De herziening van de Wet veiligheidsregio's gebeurt in tranches, zoals de ambtsvoorganger van de Minister van Justitie en Veiligheid uw Kamer eerder heeft geïnformeerd¹. Intussen zijn de wijzigingen die voorzien zijn voor de eerste tranche voorgelegd aan de verschillende (crisis)partners en wordt de input van deze (crisis)partners momenteel betrokken bij het opstellen van het wetsvoorstel. Daarna kan het wetsvoorstel worden ingediend voor de internetconsultatie. Dit wordt voorzien voor de zomer van 2025.

¹ Kamerstuk 29 517, nr. 251 & Kamerstuk 29 517, nr. 225

Tijdens het commissiedebat Brandweer en crisisbeheersing op 1 februari 2023 heeft de ambtsvoorganger van de Minister Justitie en Veiligheid toegezegd² uw Kamer te informeren over het wetgevingstraject voordat de eerste tranche tot wijziging van de Wet veiligheidsregio's in consultatie gaat.

Op dit moment zijn de volgende onderwerpen voorzien voor de eerste tranche van de herziening Wet veiligheidsregio's in de Wet crisisbeheersing en brandweezorg:

- aangepaste definitie crisis (in lijn met Veiligheidsstrategie);
- verankering nationale crisisstructuur, inclusief coördinerende rol van de Minister van Justitie en Veiligheid;
- verankering landelijk beleidsplan en landelijke crisisplannen;
- directe aanwijzingsbevoegdheid Minister JenV;
- versterking democratische legitimiteit voorzitter veiligheidsregio bij langdurige crises;
- bovenregionale brandweezorg: landelijk dekkingsplan.

Aangaande dit wetstraject zijn twee moties ingediend. De eerste motie van het lid Van Nispen³ betreft het vastleggen van de taak van de Reddingsbrigade in de aanpassing van de Wet veiligheidsregio's. Achterliggend doel van deze motie is dat de Reddingsbrigade een belangrijke rol heeft in de crisisbeheersing en de wens deze rol te laten borgen. De Reddingsbrigade heeft een dergelijke belangrijke rol samen met andere crisispartners. Het voorstel is geen uitputtende opsomming in de wet te doen omdat deze niet compleet kan zijn. Om de rol van de Reddingsbrigade en andere cruciale crisispartners wel te borgen is het voorstel om deze op te nemen en uit te werken in relevante landelijke crisisplannen. De inhoud van de motie wordt op deze manier ter harte genomen. De tweede motie van de leden Van Nispen en van der Werf⁴ gaat over het waarborgen van de democratische legitimiteit van de veiligheidsregio's. Beide moties worden uitgevoerd. In het conceptwetsvoorstel wordt voorzien in een extra verplichting voor de voorzitter van de Veiligheidsregio om onder bepaalde voorwaarden periodiek verslag uit te brengen aan de raden van desbetreffende gemeenten.

Conform de toepassing van het principe *comply or explain* worden bij de wijziging van de Wet veiligheidsregio's gelijktijdig de wijzigingen in de Veiligheidswet Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) meegenomen.

Nadat de eerste tranche in consultatie is gebracht, zal verder worden gewerkt aan het moderniseren van de onderliggende wet- en regelgeving, zoals bijvoorbeeld het Besluit veiligheidsregio's en het instellingsbesluit Ministeriële Commissie Crisisbeheersing. Ook wordt er in de tussentijd verder gewerkt aan de tweede tranche herziening Wet veiligheidsregio's. Daarover vindt op dit moment al een intensieve afstemming plaats met de verschillende (crisis)partners. Hier zullen naar verwachting onderwerpen zoals bevolkingszorg, preventie ten aanzien van brandveiligheid, brandweeronderwijs, presterend vermogen en de taken en governance van het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) onderdeel van zijn.

Afhandeling schade van de wateroverlast Limburg

Het is inmiddels drie en een half jaar geleden dat Limburg en delen van Noord-Brabant zijn getroffen door extreme regenval en overstromingen. Op twee aanvragen na, zijn alle aanvragen op grond van de Wet

² TZ202302 nr. 042

³ Kamerstuk 29 517, nr. 242

⁴ Kamerstuk 29 517, nr. 214

tegemoetkoming schade bij rampen afgehandeld. Er is op dit moment in totaal 90 miljoen euro uitgekeerd op grond van de Wet tegemoetkoming schade bij rampen. Er zijn mensen die nog steeds last hebben van de financiële en psychische gevolgen van deze wateroverlast. De ambtsvoorganger van de Minister van Justitie en Veiligheid heeft toegezegd om te kijken of er nog iets kan worden gedaan voor mensen die in een schrijnende situatie zitten door de wateroverlast in juli 2021⁵. Hiervoor is de beleidsregel «*financiële nood als gevolg van de wateroverlast juli 2021*» opgesteld.

Op basis van deze beleidsregel kan een financiële verstrekking beschikbaar worden gesteld aan mensen die door de gevolgen van de wateroverlast in juli 2021 hun dubbele woonlasten of herstellkosten van de gebruiksfunctie van hun woning niet kunnen betalen of hiervoor een lening zijn aangegaan⁶. Deze beleidsregel is op 1 september 2024 in werking getreden en aanvragen kunnen tot 1 maart van dit jaar worden ingediend.

Wet tegemoetkoming schade

In opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid is de Wet tegemoetkoming schade bij rampen geëvalueerd door het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC). De uitkomsten van dit onderzoek zijn op 16 december 2024 aan uw Kamer verzonden⁷.

Mede naar aanleiding van de motie van het lid Mutluer⁸ die strekt tot het verkennen van een publiek-private samenwerking met als doel een soepele en efficiënte afhandeling van schades na een overstromingsramp, wordt er een onderzoek uitgevoerd naar de inrichting van één loketfunctie om de schade-afhandeling voor gedupeerden zo eenvoudig mogelijk in te richten. Dit onderzoek zal begin 2025 zijn afgerond. Op basis van de uitkomsten van deze onderzoeken wordt er met de betrokken ministeries en de andere partners komend jaar bezien of en zo ja hoe de Wet tegemoetkoming schade bij rampen moet worden herzien.

Onderzoek naar samenwerking tussen waterschappen en veiligheidsregio's

Vanuit de aanbevelingen van de Beleidstafel wateroverlast en hoogwater is in 2024, in opdracht van mijn ministerie en de Unie van Waterschappen, gestart met een onderzoek naar «*hoe de positie van de waterschappen in de crisisvoorbereiding en crisisbeheersing verstevigd kan worden, en daarmee de samenwerking tussen de waterschappen en de veiligheidsregio's te versterken*». Dit onderzoek is in november 2024 afgerond. In bijlage 1 is het volledige rapport opgenomen. Het rapport concludeert dat de huidige samenwerking tussen de waterschappen en veiligheidsregio's voldoende is om de crises van vandaag het hoofd te bieden. Echter wordt er ook geconstateerd dat de crises van de toekomst een betere samenwerking vereisen. Hiertoe doet het rapport dan ook een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen worden gedaan onder andere aan de waterschappen, veiligheidsregio's, waterbeheerders en het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

⁵ Kamerstuk 32 698 nr. 86

⁶ Staatscourant 2 juli 2024, nr. 20307

⁷ Kamerstuk 26 956, nr. 220

⁸ Kamerstuk 29 517, nr. 235

Voor het Ministerie van Justitie en Veiligheid hebben de aanbevelingen betrekking tot aanpassingen van de Wet veiligheidsregio's. Eén aanbeveling gaat over het behouden van de vermelding van de waterschappen in de wet. De ander richt zich op het vergroten van aandacht voor de versterking van de samenwerking tussen veiligheidsregio's en crisispartners. Deze aanbevelingen worden meegenomen in het lopende traject van de herziening van de Wet veiligheidsregio's. Daarnaast wordt het rapport onder de aandacht gebracht bij de veiligheidsregio's. De Unie van Waterschappen zal dit doen voor de waterschappen en eventuele andere voor de Unie van Waterschappen relevante partijen.

Brandveiligheid

Op donderdag 11 april 2024 heeft de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de inspectie) het rapport «Minder brand, minder slachtoffers en minder schade?» gepubliceerd⁹. De inspectie heeft onderzoek gedaan naar het programma Brandveilig leven van de veiligheidsregio's en de activiteiten voor het bevorderen van de bewustwording bij het publiek rond (brand)veiligheid. De inspectie heeft aangegeven dat het belangrijk is om in gezamenlijkheid te kijken hoe Brandveilig leven kan doorontwikkelen om daarmee de samenhang tussen landelijk beleid, regionale beleid en de uitvoering te versterken. Daarom is recent een brief¹⁰ gestuurd naar de voorzitter en de portefeuillehouder brandweezorg van het Veiligheidsberaad met het verzoek om de aanbevelingen van het inspectierapport gezamenlijk op te pakken. Zij hebben mij laten weten dat besloten is om een landelijke programmatische aanpak Brandveilig Leven te starten. De belangrijkste opdracht voor de komende periode is om invulling te geven aan de aanbevelingen uit het inspectierapport. De Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) bewaakt hierbij de voortgang en dit zal periodiek besproken worden in het landelijk platform brandveiligheid waarin alle betrokken partners -decentraal en centraal- zijn vertegenwoordigd.

PTSS bij de brandweer

Het welzijn van brandweermensen gaat ons aan het hart. Het Veiligheidsberaad heeft op 13 december 2024 ingestemd met de Regeling erkenning en aanspraken PTSS als beroepsziekte, onder voorbehoud van een akkoord met de vakbonden en vervolgens vaststelling door de 25 algemeen besturen veiligheidsregio.

Vanuit goed werkgeverschap zorgen de regio's met deze regeling voor een eenduidige aanpak van PTSS die niet alleen voor beroepskrachten maar ook voor vrijwilligers geldt. De regeling maakt onderdeel uit van een breder pakket aan zowel preventieve maatregelen als repressieve maatregelen op het vlak van opvang en nazorg. Met deze eenduidige aanpak wordt uitvoering gegeven aan de motie van het lid Mutluer c.s.¹¹ en het verzoek van het lid Mutluer¹² tijdens de procedurevergadering van 12 december 2024 om PTSS als beroepsziekte nadrukkelijk te erkennen en te zorgen dat er gezamenlijk met de veiligheidsregio's een structurele en eenduidige aanpak van PTSS komt ten behoeve van brandweerlieden, waar tevens het bieden van recoverytrainingen in is opgenomen.

⁹ <https://www.inspectie-jenv.nl/Publicaties/rapporten/2024/04/11/rapport-minder-brand-minder-slachtoffers-en-minder-schade>

¹⁰ Brief aan Veiligheidsberaad, verzonden 1 oktober, referentie 5753425

¹¹ Kamerstuk 29 517, nr. 258

¹² 2024D49497

Op dit moment wordt er in overleg met de collega's van het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gewerkt aan de kabinetsreactie op de initiatiefnota van het lid Boswijk c.s.¹³ over de aanpak van PTSS bij geüniformeerde beroepen. De motie van het lid Mutluer c.s.¹⁴ over het onderschrijven van een nationaal PTSS instituut wordt hierin meegenomen. Naar verwachting wordt de kabinetsreactie voor de zomer 2025 naar uw Kamer gestuurd.

Behoud brandweervrijwilligheid

Zoals eerder aan uw Kamer is gemeld¹⁵, is het noodzakelijk dat het contrast tussen vrijwillige-en beroeps brandweermensen verscherpt wordt om de vrijwilligheid bij de brandweer te kunnen behouden. Een oplossing is erin gevonden dat veiligheidsregio's niet meer werken met gekazerneerde en geconsigneerde vrijwilligers. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de afgelopen jaren samen met de veiligheidsregio's gewerkt aan een implementatieplan om dat te realiseren¹⁶.

In diezelfde brief is aangegeven dat bij de uitwerking van het implementatieplan nog openstaande juridische belemmeringen aan het licht zijn gekomen om de huidige gekazerneerde en geconsigneerde vrijwilligers een (parttime) beroepscontract aan te bieden. Afgelopen tijd is er door het Ministerie van Justitie en Veiligheid, de veiligheidsregio's en de vakbonden intensief gewerkt aan het oplossen van deze juridische problemen, waarbij op onderdelen ook het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is betrokken. De gesprekken hierover tussen de werkgevers, de vakbonden en het Ministerie van Justitie en Veiligheid lopen nog. Tussen de sociale partners is het nog niet gelukt tot een akkoord te komen.

Ontwikkelingen alerteren

Het waarschuwen van de bevolking bij een dreigende ramp of crisis is van cruciaal belang. Hierbij is van belang dat niet alleen alarmering plaatsvindt, maar dat ook voor de desbetreffende gebeurtenis toegesneden informatie wordt gedeeld. Zo kan direct een passend handelingsperspectief worden geboden. NL-Alert is hiervoor het primaire middel. Daarnaast is ook nog het waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS) operationeel, maar de redenen van mijn voorganger om het systeem uit te faseren, met ruimte voor maatwerk bij bepaalde hoog risico locaties, zijn in de basis nog hetzelfde. Dit systeem is sterk verouderd en heeft het einde van zijn levensduur bereikt. NL-Alert kan voor meer typen rampen en crisis worden ingezet dan het WAS omdat het de mogelijkheid heeft om informatie met handelingsperspectief mee te sturen. Ook kan een NL-Alert naast regionale inzet ook landelijk verstuurd worden en het heeft een groter bereik. Tot slot heeft NL-Alert de mogelijkheid om de techniek verder te ontwikkelen, iets wat bij het huidige WAS niet mogelijk is¹⁷

Onderzoek Alertering bij scenario militaire dreiging

Gelet op de veranderende geopolitieke omstandigheden en in reactie op de motie Eerdmans¹⁸ is onderzoek gedaan naar alerteren van de

¹³ Kamerstuk 36 662 nr. 2

¹⁴ Kamerstuk 29 517, nr. 257

¹⁵ Kamerstuk 29 517 nr. 201

¹⁶ Kamerstuk 29 517, nr. 211

¹⁷ Zie voor het besluit om het WAS uit te faseren de brief aan uw Kamer van 29 februari 2024: Kamerstuk 29 517, nr. 252

¹⁸ Kamerstuk 21 501–20, nr. 2040

burgerbevolking bij militaire dreiging. Het onderzoek bevestigt dat NL-Alert volstaat als alerteringsmiddel in vreedetijd, maar ook kwetsbaar is in een extreem (hybride) militair scenario. De aanbeveling vanuit het onderzoek is om in dat geval over een aanvullend middel te beschikken, waarbij gedacht kan worden aan een sirenenetwerk¹⁹ en/of de inzet van regionale calamiteitenzenders via de FM-frequentie. Zie voor het onderzoeksrapport bijlage 2.

Onderzoek Hoog risico locaties

Er is in navolging van het besluit tot uitfasering van het WAS-onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van het verlenen van maatwerk bij hoog risico locaties. Dit onderzoek heeft een aantal hoog risico locaties geïdentificeerd en ook de visie van de Veiligheidsregio's opgehaald ten aanzien van het verlenen van lokaal maatwerk. Hieruit is naar voren gekomen dat met name bij locaties waar met gevaarlijke stoffen of nucleair materiaal gewerkt wordt snelle(re) alarmering nodig is. Dit geldt ook voor locaties die zich in de nabijheid van bewoond gebied bevinden, bijvoorbeeld chemische clusters. Voor nu voorziet het WAS samen met NL-Alert in deze snelle alarmering, mits effectief op elkaar afgestemd en met een eenduidig handelingsperspectief. Zie voor het onderzoeksrapport bijlage 3.

Hoe verder?

De onderzoeken geven antwoord op een aantal vragen, maar de aanbevelingen maken ook duidelijk dat nog het een en ander moet worden uitgezocht. Deze openstaande punten worden de komende maanden verder uitgediept. Samen met het Ministerie van Defensie en de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) wordt in kaart gebracht wat nodig is voor de civiel-militaire waarschuwingsketen en het proces vanaf de detectie van een raketdreiging tot aan het waarschuwen van burgers²⁰. Daarnaast wordt gekeken naar de ketenafhankelijkheden en kwetsbaarheden bij onder andere de uitval van stroom en telecom. Op basis van deze uitkomsten moet dan bepaald worden welke stappen moeten en kunnen worden gezet. Dit inzicht wordt voor de zomer van 2025 verwacht. Omdat dit proces tijd kost wordt de huidige wijze van onderhoud van het WAS tijdelijk gecontinueerd voor de duur van twee jaar²¹, zoals ook benoemd in de brief over «weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen» van 6 december 2024²². Rond de zomer van dit jaar zal dan ook een besluit moeten worden genomen over de uitfasering en ontmanteling van de WAS-palen na 1 januari 2028 dan wel het eventuele gebruik van de infrastructuur van het WAS voor een toekomstig sirenenetwerk. Een feit blijft immers dat het huidige WAS end-of-life is en ook in het geval van een militaire dreiging niet is ingericht als middel dat effectief kan worden ingezet bij het waarschuwen en informeren van de bevolking. Vaststaat dat er geen budgettaire ruimte is voor behoud van de huidige vorm en doorontwikkeling van het alerteringsstelsel.

¹⁹ Het huidige WAS heeft het einde van zijn levenscyclus bereikt, maar de infrastructuur kan mogelijk gebruikt worden voor een sirenenetwerk geschikt voor militaire dreiging. Hiervoor zijn investeringen nodig en onderzoek naar andere opties als landelijke bediening en andere signalen.

²⁰ De uitkomsten worden dit voorjaar verwacht.

²¹ Zie bijlage bij Kamerstuk 30 821, nr. 249: Weerbaarheidsopgave Versterken van weerbaarheid in het licht van militaire en hybride dreigingen

²² Kamerstuk 30 821, nr. 249

Doorontwikkeling NL-Alert

Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een verbeterde functionaliteit en robuustheid van NL-Alert en de verschillende distributiekkanalen die NL-Alert kent. Zo is in september 2024 de functionaliteit *geofencing* toegevoegd aan de infrastructuur van NL-Alert. *Geofencing* zorgt ervoor dat NL-Alerts doelmatiger en geografisch nauwkeuriger worden ontvangen, zodat alleen mobiele telefoons die zich binnen het door de meldkamer aangegeven uitzendgebied bevinden, een NL-Alert ontvangen. Deze toevoeging aan NL-Alert voorkomt dat mensen buiten het uitzendgebied onnodig worden gewaarschuwd en geïnformeerd.

Voorheen was dit soms wel het geval en konden NL-Alerts (ruim) buiten het uitzendgebied worden ontvangen. Het streven is dat deze functionaliteit de komende tijd wordt doorontwikkeld om adequate communicatie naar burgers te optimaliseren naar een nog kleiner uitzendgebied.

Ontwikkelingen meldkamerdomein

Agenda van de toekomst meldkamerdomein

De ambulancezorg, de Koninklijke Marechaussee, de politie en de veiligheidsregio's/brandweer vervullen zowel individueel en gezamenlijk als in nauwe samenwerking met andere (regionale) partijen een essentiële maatschappelijke functie in het meldkamerdomein om burgers in nood zo snel mogelijk te helpen.

In juni 2025 vindt naar verwachting de laatste samenvoeging naar een gezamenlijke, landelijke meldkamer plaats en wordt de vorming van een netwerk van tien robuuste landelijke meldkamers voltooid. In opdracht van het Bestuurlijk Meldkamer Beraad is een verkenning naar de toekomst van het meldkamerdomein uitgevoerd. Deze verkenning heeft herbevestigd dat de partijen elkaar vinden in hun maatschappelijke opgave.

Voor komende periode zijn de twee belangrijkste vraagstukken voor het meldkamerdomein 1) de toekomstbestendigheid en robuustheid van de opschaling bij crises en rampen en 2) informatiedeling in het meldkamerdomein.

De toekomstbestendigheid en robuustheid van de opschaling bij crises en rampen vergt een scherpere vastlegging van de verantwoordelijkheidsdeling. Hierbij ligt het voor de hand dat de veiligheidsregio's primair verantwoordelijk zijn voor het coördineren van de opschaling op de meldkamer ten behoeve van de crisisbeheersing. Daarnaast zal het belang van informatiedeling voor de uitvoering van de meldkamerfunctie en voor een goede meldkamersamenwerking alleen maar toenemen. Hiervoor wordt er ook gekeken naar de kansen (en risico's) die nieuwe technologieën bieden.

Opvolger Gemeenschappelijk Meldkamersysteem

Samenwerking op de meldkamer wordt onder meer gefaciliteerd door het gezamenlijke meldkamersysteem, wat nu nog het Gemeenschappelijk Meldkamersysteem (GMS) is. Dit systeem is end-of-life en moet worden vervangen. Eerder heeft de ambtsvoorganger van de Minister van Justitie en Veiligheid uw Kamer geïnformeerd over het advies van Adviescollege ICT-toetsing over de opvolger, het project Nationaal Meldkamer Systeem

(NMS)²³. De kern van het advies is dat de hulpdiensten op de meldkamer niet gediend zijn met de aanbesteding van één gezamenlijk standaard systeem.

In de Kamerbrief van 29 september 2023²⁴ heeft de ambtsvoorganger van de Minister van Justitie en Veiligheid laten weten dat de conclusies en aanbevelingen vragen om een herbezinning op de uitgangspunten van de meldkamerpartijen om te kiezen voor één meldkamersysteem en te onderzoeken hoe er gekomen kan worden tot een nieuw meldkamersysteem. Hierbij wordt uw Kamer geïnformeerd over de gekozen richting voor het nieuwe meldkamersysteem.

De meldkamerpartijen hebben afgelopen jaar in gezamenlijkheid onderzocht op welke wijze een andere opzet van het nieuwe meldkamersysteem vorm moet worden gegeven. Gedurende het onderzoek is de term Nationaal Meldkamer Systeem (NMS) vervangen door Adaptief Basis Systeem (ABS), omdat dit meer passend is voor de nieuwe, meer flexibele inrichting van het te verwerven product. Voorop blijft staan dat het uitvoeren van de meldkamerfunctie en de informatie-uitwisseling tussen de hulpdiensten ten behoeve van de operatie op straat, zo effectief en efficiënt mogelijk wordt ingericht. Het nieuwe systeem zal bestaan uit verschillende lagen, waarbij er onderscheid wordt gemaakt tussen generieke functionaliteiten van het basissysteem die door alle disciplines worden gebruikt en specifieke functionaliteiten voor één discipline.

Deze specifieke functionaliteiten worden als bouwblokken gekoppeld aan het ABS, waardoor deze specifieke functionaliteiten ook eenvoudiger aan te passen zijn, zonder dat dit gevolgen heeft voor de andere disciplines. Met deze gelaagdheid en flexibiliteit voor de disciplines wordt tegemoetgekomen aan de aanbevelingen die door het Adviescollege ICT-toetsing zijn gedaan, zonder het gezamenlijk belang uit het oog te verliezen. Om te komen tot de verwerving van het ABS is aan de politie gevraagd, om via de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS), een projectorganisatie in te richten voor alle hulpdiensten op de meldkamer.

De ambulancesector, verenigd onder de Ambulancezorg Nederland (AZN), is naast het gezamenlijke onderzoek, een onderzoek gestart naar een eigenstandig ambulance meldkamersysteem. AZN blijft betrokken bij het project voor een ABS, omdat het gebruik van het ABS voor de ambulance-sector een reëel scenario is, in het geval een ambulance meldkamersysteem niet mogelijk wordt geacht. In het geval dat er een ambulance meldkamersysteem wordt aangeschaft, zal er altijd een koppeling tussen het ambulance meldkamersysteem en het ABS gemaakt worden om informatie tussen de hulpdiensten uit te kunnen blijven wisselen.

Pilots meldkamerfunctie ambulance voor zorgcoördinatie

In het kader van zorgcoördinatie is er in het commissiedebat Brandweer en Crisisbeheersing op 4 juni 2024 gesproken over de ruimte die door de ambtsvoorganger van de Minister van Justitie en Veiligheid en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is gegeven voor het verkennen van de mogelijkheden om de meldkamerfunctie ambulancezorg geheel of gedeeltelijk buiten de (gezamenlijke) meldkamer uit te voeren.

²³ <https://www.adviescollegeicttoetsing.nl/documenten/publicaties/2023/07/31/bit-advies-nationaal-meldkamer-systeem>

²⁴ Kamerstuk 29 517, nr. 248

Conform de motie van het lid Michon-Derkzen²⁵ wordt uw Kamer gedurende de pilotperiode geïnformeerd over de voortgang.

Inmiddels zijn er twee pilotaanvragen, waarbij de aanname en uitgifte van 112 meldingen voor de ambulance buiten de gezamenlijke meldkamer worden afgehandeld, door het Bestuurlijk Meldkamer Beraad goedgekeurd.

De pilots starten beide in 2025 en afstemming over deze pilots vindt momenteel plaats in lijn met de multidisciplinair vastgestelde kaders en randvoorwaarden. Tijdens de uitvoering van deze pilots vindt voortdurend afstemming plaats tussen de regionale meldkamerpartijen. Ook zijn er voor de monitoring en evaluatie van pilots landelijke Kritieke Prestatie Indicatoren opgesteld en er is hiervoor een begeleidingscommissie ingericht.

Informatiebeveiliging

Op 24 februari 2024 is de ministeriële regeling «strategisch kader informatiebeveiliging meldkamervoorzieningen» gepubliceerd²⁶. Met deze regeling is de organisatie en rolverdeling van informatiebeveiliging in het meldkamerdomein uiteengezet. De partijen in het meldkamerdomein werken sindsdien aan het uniformeren van het beveiligingsbeleid. Vanwege de toenemende dreiging van statelijke actoren wordt gewerkt aan de realisatie van een hoger beveiligingsniveau. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is hier de basis voor en de uitwerking wordt in 2025 verwacht.

Missiekritische communicatie

Hulpverleners moeten kunnen vertrouwen op een adequaat functionerende communicatievoorziening, zowel in de dagelijkse praktijk als in crisissituaties. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid is verantwoordelijk voor het continu verbeteren en versterken van de stelsels van politie, brandweer, crisisbeheersing en meldkamers. Vanuit deze stelselverantwoordelijkheid is het de taak van het ministerie om te zorgen voor de juiste randvoorwaarden voor de werking binnen en tussen deze stelsels en dus ook om te zorgen voor een robuuste multidisciplinaire, missiekritische communicatievoorziening. Op dit moment is C2000 die voorziening. Het is al langere tijd bekend dat C2000 nog niet vervangen kan worden. Niet alleen omdat een passend alternatief niet direct voorhanden is, maar ook omdat het Adviescollege ICT-toetsing (AC-ICT) de ambtsvoorganger van de Minister van Justitie en Veiligheid in het najaar van 2023 heeft geadviseerd om eerst een stevig fundament te leggen onder de vernieuwing van missiekritische communicatie, alvorens over te gaan tot de ontwikkeling en aanschaf van een nieuwe voorziening²⁷. Het AC-ICT heeft toen ook geadviseerd er vanuit te gaan dat C2000 nog tot zeker na 2030 gebruikt moet kunnen worden.

De gebeurtenissen tijdens de jaarwisseling 2024–2025, waarin de werking van radiobediensysteem eOCS ernstig verstoord raakte, hebben eens te meer duidelijk gemaakt dat C2000 alle aandacht moet krijgen die het verdient, met alle investeringen die daarvoor nodig zijn, om ervoor te

²⁵ Kamerstuk 29 517, nr. 260

²⁶ wetten.nl - Regeling - Strategisch kader informatiebeveiliging meldkamervoorzieningen - BWBR0049397

²⁷ Kamerstuk 29 628, nr. 1190

zorgen dat het systeem voor de hulpverleners zo optimaal als mogelijk functioneert²⁸.

De gebeurtenissen maken eveneens duidelijk dat ook een goede werking en gebruik van de beschikbare terugvaloptie cruciaal zijn voor het werk en de veiligheid van hulpverleners en dat men altijd voorbereid moet zijn op het gebruik ervan. Hieronder wordt ingegaan op de eis van de Nederlandse arbeidsinspectie, de optimalisatie van C2000, het borgen van C2000 tot en met de opvolger en de vernieuwing missiekritische communicatie.

Optimalisatie van C2000

Op 13 maart 2023 hebben de politievakbonden in een gezamenlijke brief aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid hun zorgen geuit over voorvallen waarbij agenten geen contact konden krijgen met collega's en met de meldkamer²⁹. Daaropvolgend hebben de politievakbonden op 15 maart 2023 een klacht ingediend bij de Nederlandse arbeidsinspectie (NLA) over C2000³⁰. Naar aanleiding hiervan is de Arbeidsinspectie op 30 maart 2023 gestart met een onderzoek naar C2000 in relatie tot de arbeidsveiligheid voor agenten.

Op basis van dit onderzoek heeft de NLA op 12 september 2023 een tweedelige eis tot naleving aan de korpschef van politie opgelegd. De politie is daaropvolgend via briefings medewerkers extra gaan inlichten over het gebruik van het C2000-systeem. Daarnaast zijn de meldkamers uitgerust met kaarten waarop te zien is wanneer hulpverleners in een gebied met verminderde dekking komen. Verder zijn vanaf december 2024 in diverse opleidingen van de politie instructies opgenomen waardoor agenten leren wat ze moeten doen als C2000 niet werkt, bijvoorbeeld in gebieden met verminderde dekking.

Aangezien de politie volgens de NLA niet tijdig heeft voldaan aan de gestelde eisen, heeft de NLA op 31 oktober 2024 een beschikking tot last onder dwangsom opgelegd. De NLA gaf de politie in eerste instantie tot en met 21 februari 2025 de tijd om maatregelen te treffen. Na een verzoek van de politie aan de NLA, heeft de NLA na een gesprek hierover met de politie op 14 januari 2025 ingestemd met verlenging van de eis tot 8 juni 2025. Indien de overtreding niet opgeheven is, zal er een dwangsom opgelegd worden. De hoogte van de dwangsom is 325.000 euro per twee maanden, met een maximum van 975.000 euro. De gesprekken over de handelingsperspectieven en de juridische procedure zijn geïntensiveerd om de snelheid erin te houden.

In lijn met de motie van het lid Helder³¹ wordt er hard gewerkt aan de optimalisatie van C2000 langs vier actielijnen³², waaronder het plaatsen van nieuwe opstelpunten in gebieden met verminderde dekking op basis van de Dekkings Issue Prioriterings Procedure (DIPP).

Door het plaatsen van mobiele oplossingen, met een gemiddelde doorlooptijd van een tot anderhalf jaar, kunnen bestaande opstelpunten verbeterd worden. Het plaatsen van nieuwe opstelpunten heeft een

²⁸ Kamerstuk 28 684, nr. 751

²⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/04/14/tk-bijlage-reactie-op-uw-brief-van-13-maart-2023-over-het-communicatiesysteem-c2000>

³⁰ Politievakbonden: klacht over C2000 naar Arbeidsinspectie - ACP Politievakbond

³¹ Kamerstuk 29 628 nr. 1183

³² Kamerstuk 25 124, nr. 113; Kamerstuk 29 628, nr. 1190; Kamerstuk 29 517, nr. 253

doorlooptijd van twee tot drie jaar. Zodra een DIPP-gebied in behandeling wordt genomen start de genoemde doorlooptijd.

Het aanpakken van DIPP-gebieden is maatwerk, waardoor de doorlooptijd langer kan zijn dan hiervoor benoemd. Van de 95 gebieden zijn er momenteel 28 gebieden opgelost, waarvan er 12 in 2024 opgelost zijn. Voor 2025 zijn er 3 ingepland om volledig opgelost te worden. Het komende jaar zullen er naar verwachting meer locaties ingepland worden waardoor het totale aantal nog op zal lopen. Hoewel gestreefd wordt naar het volledig optimaliseren van de radiodekking van C2000 is 100% dekking niet mogelijk. Onder meer door nieuwe bebouwing en/of nieuwe apparatuur die op de markt komt ontstaan er nieuwe DIPP-gebieden. Dit wordt constant gemonitord en er wordt, waar mogelijk, ingegrepen.

Andere actielijnen zijn het optimaliseren van radiodekking door verstoringen optimizers van zonnepanelen, het informeren van gebruikers over hoe veilig en verantwoord te kunnen werken in gebieden met geen of verminderde dekking en het doorlopend onderzoeken van technologische ontwikkelingen ten aanzien van het verbeteren van bereikbaarheid en dekking. Vanuit een van de actielijnen wordt onder meer de dialoog met de Rijksdienst voor Digitale Infrastructuur gevoerd om de problematiek omtrent optimizers van zonnepanelen op te lossen.

Binnen de andere actielijnen werden vorig jaar verdiepende sessies georganiseerd met gebruikers om onder meer na te denken over verbeteringen in het gebruik van C2000-apparatuur. Ook werden relevante innovaties onder de loep genomen om die waar mogelijk toe te passen. Bovendien heeft de politie zelf ook een programma in het leven geroepen om de gebruikers, bijvoorbeeld via briefings, mee te nemen in manieren voor veilig en verantwoord werken met C2000.

Borgen van C2000 tot en met implementatie opvolger

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid is eigenaar van de contracten van C2000, waarbij de LMS het strategisch en tactisch contractbeheer en -management uitvoert. Deze contracten lopen uiterlijk in 2027 af. De dienstverlening voor C2000 moet worden geborgd tot en met de implementatie van de opvolger.

Ter voorbereiding op het opnieuw borgen van de dienstverlening is, onder begeleiding van KPMG en samen met de LMS, een overkoepelende sourcingstrategie voor de continuering van C2000 opgesteld. Hierbij zijn uiteraard de gebruikers van C2000 betrokken.

Met dit proces wordt tevens beoogd om huidige knelpunten in de onderlinge samenwerking tussen marktpartijen en de Landelijke Meldkamer Samenwerking op te lossen en C2000 zo optimaal mogelijk te laten functioneren. Met deze sourcingstrategie wordt ingezet op minder contractpartijen (één hoofdleverancier en drie leveranciers van de huidige onderdelen van C2000).

Daarmee wordt gezorgd voor meer samenhang en afstemming in het geheel van beheer en onderhoud, wat bijdraagt aan meer gebruikersvriendelijkheid en -tevredenheid.

De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) heeft in 2019 een risicoanalyse uitgevoerd voor C2000. Met het oog op de nieuwe overeenkomsten is de AIVD verzocht om deze risicoanalyse te herzien met aandacht voor de risico's voor de nationale veiligheid in het geval van het voortzetten van de contractuele dienstverlening voor C2000, mede gelet

op het feit dat het moederbedrijf van één van de huidige leveranciers in handen is van een Chinese eigenaar. Op grond van de herziene risico-analyse heeft de AIVD beoordeeld dat het risico beperkt is. Daarmee staat een eventuele voortzetting van de samenwerking met huidige partijen niet in de weg.

De daadwerkelijke verwerving moet voor 2027 zijn afgerond, zodat ruim voor het verstrijken van de huidige contracten de nieuwe contracten gereed zijn. Daarmee is het gebruik C2000 tot en met ingebruikname van de opvolger geborgd en is het geheel aan contractbeheer en de samenwerking tussen partijen verbeterd.

Vernieuwing Missiekritische Communicatie

Het Adviescollege ICT-toetsing (AC-ICT) heeft de ambtsvoorganger van de Minister van Justitie en Veiligheid in het najaar van 2023 geadviseerd³³ om eerst een stevig fundament te leggen onder de vernieuwing van missiekritische communicatie. In de verzamelbrief van maart 2024³⁴ is uw Kamer geïnformeerd over het aanstellen van de kwartiermaker met als taak een governance op te zetten en het fundament te leggen onder de vernieuwing en een breed gedragen visie op te halen bij de samenwerkingspartners (Brandweer, Politie, Defensie, Ambulance zorg).

Sinds maart 2024 is hard gewerkt aan het opzetten van de Kwartiermakersorganisatie Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX). De Kwartiermakersorganisatie heeft samen met de betrokken partijen een nieuwe governance voor de vernieuwing ingericht, zoals ook door het AC-ICT in oktober 2023 is aanbevolen. De eerste bestuurlijke overleggen in de governance hebben plaatsgevonden.

De urgentie voor de vernieuwing van de missiekritische communicatievoorziening is hier nogmaals onderkend en daarmee is het startsein gegeven om gezamenlijk met alle betrokken partijen te werken aan de visievorming voor de vernieuwing van de missiekritische communicatievoorziening. De komende periode zet de kwartiermakersorganisatie VMX zich dan ook in om samen met de partners te komen tot een breed gedragen visie op de vernieuwing. De transitie naar een nieuwe missiekritische voorziening is namelijk een ingewikkeld proces. Vooral nog is de start van het aanbestedingstraject voorzien voor eind 2025, gevolgd door een periode van gunning en pilots. Een brede transitie start niet eerder dan 2029.

En tot het moment dat de nieuwe voorziening in gebruik genomen is blijft het huidige C2000 daarom alle aandacht krijgen die het verdient, en worden alle nodige investeringen gedaan die binnen de gestelde financiële kaders realistisch zijn, om ervoor te zorgen dat het systeem voor de hulpverleners zo optimaal als mogelijk functioneert. Een direct inzetbaar alternatief is immers niet voorhanden.

Tot slot

In een veranderende maatschappij is de continue veerkracht en adaptiviteit van onze hulpverleners nodig om de uitdagingen binnen het stelsel brandweertzorg, crisisbeheersing en meldkamers aan te gaan. De afgelopen maanden zijn op de hierboven omschreven onderwerpen

³³ Kamerstuk 29 628, nr. 1190

³⁴ Kamerstuk 29 517, nr. 253

goede resultaten geboekt. Wij blijven ons samen met alle partners inzetten om onze burgers en hulpverleners – nu en in de toekomst – veilig te houden.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
I. Coenradie